

«سلامت» تاثیر حضور دوچرخه‌های نارنجی رنگ را در تهران بررسی می‌کند

در آرزوی تهرانی «بی‌دود»

■ **ریحانه تهرانی**

دوچرخه شاید یکی از فرشته‌های نجات روزهای خاکستری تهران باشد. گذشته از این، با ترویج دوچرخه‌سواری می‌توان با یک تیر چند نشان را هدف قرار داد؛ یعنی هم می‌توان جزیره گرمایی را در شهرها مهار کرد، هم مصرف سوخت‌های فسیلی را کاهش داد. کنار همه اینها سلامت شهروندان هم تضمین می‌شود. علاوه بر این اگر دوچرخه‌سواری جایگزین استفاده از خودرو تنها در درصد کمی از جامعه هم شود، قطعا در آلودگی هوا هم موثر خواهد بود. چهره تهران با دوچرخه‌سواران زیاد آشنا نیست، اما بیشتر از ۱ ماه است که این شهر بزرگ و پرود میزبان دوچرخه‌های اشتراکی بی‌دود شده است. بی‌دود یک سرویس اشتراک‌گذاری دوچرخه است که به کاربر خود این امکان را می‌دهد که از دوچرخه با ترکیب نوآوری و فناوری تازه معرفی شده اینترنت‌اشیاء استفاده کند و سفرهای شهری خود را با سهولت انجام دهد. بی‌دود از اینترنت‌اشیاء استفاده می‌کند و اولین دوچرخه اشتراکی در ایران است. معاون حمل و نقل و ترافیک شهرداری تهران درباره این دوچرخه‌ها گفته: «این یک حلقه از زنجیره تلاش‌هایی است که شروع شده تا زمین و هوای تهران قابل تحمل تر شود». این دوچرخه‌ها را شرکت پاک چرخ ایرانیان در اختیار شهروندان قرار می‌دهد. این شرکت با بررسی نیازهای جامعه و رویکرد حرکت به سمت شهری هوشمند فعالیت خود را در زمینه حمل و نقل پاک با هدف کاهش آلودگی هوا، کمک به محیط زیست، افزایش سلامت شهروندی و کاهش ترافیک آغاز کرده و تلاش در بالا بردن سطح فرهنگ و بهبود کیفیت زندگی در جامعه ایرانی دارد. شعار این شرکت این است؛ ما با بی‌دود، دنیا را جایی تصور کنید که به راحتی می‌توانید در سفرهای کوتاه شهری خود از دوچرخه استفاده و در مقصد خود بی‌دود را پارک کنید. به اعتقاد سازندگان بی‌دود، دوچرخه حلقه مفقوده ترافیک و آلودگی هوا در کلانشهرهای ایران است. با استفاده از دوچرخه می‌توان به کاهش حجم ترافیک درون‌شهری که نتیجه آن کاهش میزان مصرف سوخت و کاهش اتلاف وقت شهروندان است، امیدوار شد. دوچرخه نه تنها بر زندگی فردی اشخاص، بلکه بر چرخه اقتصاد و مدیریت سوخت نیز تاثیر بسیاری دارد و کاهش بروز بیماری‌های قلبی و نفسی و پیشگیری از پوکی استخوان می‌شود.

دوچرخه‌های نارنجی رنگ تهران کجا هستند؟

در حال حاضر بی‌دود در مناطق ۲ و ۶ پارکینگ دارد که البته برخی از این پارکینگ‌ها هنوز به دوچرخه مجهز نشده‌اند. رضا که محل کارش مرکز شهر است و از دوچرخه‌های بی‌دود استفاده می‌کند، می‌گوید: «هوشمند بودن این دوچرخه‌ها واقعا مزیت خوبی برای خانه‌های دوچرخه‌سواری است و مهم تر از همه اینکه می‌توانیم این دوچرخه‌ها را هر جایی از شهر رها کنیم اما جایگاه‌های زیادی در شهر هست که هنوز بی‌دوچرخه هستند، مثل تئاتر شهر. پارکینگ تئاتر شهر مطمئنا یکی از پرمقتضی ترین جایگاه‌ها خواهد بود اما متاسفانه هنوز دوچرخه‌ای در جایگاه وجود ندارد، مثلا دیروز رفتم دوچرخه بگیرم، اما در ایستگاه بی‌دود چهارراه ولیعصر بساط جگر برپا کرده بودند. دوچرخه‌ای هم وجود نداشت. علاوه بر این به نظرم بهتر بود به یک روش کلاه ایمنی هم با این دوچرخه‌ها

خودشان کمک می‌کنند. طرح عالی است. به نظرم با این طرح می‌شود تهرانی زیباتر برای نسل بعد درست کرد و راهی نیست جز اینکه از خودمان شروع کنیم.»

راه دوشوار فرهنگ‌سازی

اگر از سرتق دوچرخه‌ها یا پارک کردن آنها در پارکینگ‌های اختصاصی و عمومی بگذریم، به اینجا می‌رسیم که به نظر شما چند درصد از مردم تهران به سفرهای درون‌شهری با دوچرخه حتی فکر می‌کنند؟ مطمئنا پاسخ عدد کمی و حتی در حد صفر باشد. دوچرخه در فرهنگ ترافیکی تهران و به طور کلی کشور ما جایی ندارد و این مساله اصلا برای حال و هوای خاکستری و دودی تهران خوب نیست. طرح‌هایی مثل سه‌شنبه‌های بدون خودرو تا چه اندازه جدی گرفته می‌شوند و اصلا مسیرهای مناسب برای دوچرخه‌سواری چند درصد از خیابان‌های تهران را دربر گرفته است؟ به نظر می‌رسد مدیریت شهری در تهران تا به حال سهم ناچیزی را به دوچرخه و دوچرخه‌سواری اختصاص داده و حالا طرح بی‌دود می‌تواند

بسیاری از کاربران در فضای مجازی از این قیمت‌ها و ویدیعه اولیه ۲۰۰ هزار تومانی بی‌دود شکایت کرده و گفته‌اند این مبلغ زیاد است. آنها معتقدند اگر دغدغه فرهنگ‌سازی وجود دارد باید تمامی اقشار جامعه در نظر گرفته شوند و پرداخت این مبلغ برای بسیاری از افراد به‌صرفه نیست و حتی بیشتر از سفر با وسایل نقلیه عمومی است. مهسا که یک کاربر بی‌دود است اما نظر دیگری دارد. او به «سلامت» می‌گوید: «من خودم هم از اول فکر می‌کردم هزینه‌اش زیاد است، هم پول بدهی، هم با بزنی، ولی با یک حساب سرانگشتی به هر حال متوجه می‌شوم هزینه خرید، نگهداری، نوسازی، کامیون توزیع شبانه دوچرخه بین پارکینگ‌ها و نیروهای مربوط، مکان سرور کامپیوترها و... نهایتا درآمدزایی برای بی‌دود ندارد، البته اگر اسپانسر برایش پیدا شود بهتر است که دیگر رکابزن پولی ندهد ولی تا آن موقع مشارکت در یک کار خیر و فرهنگ‌سازی در زمینه‌ای است که شهر ما تا به حال از آن محروم بوده و ضروری هم هست. مزیت دیگر هم اینکه افراد با ورزش کردن به سلامت جسم

ارائه می‌کردند چون درست است که فرهنگ دوچرخه‌سواری باید اشاعه داده شود اما کنار آن در شهر بزرگ و پرخطری مثل تهران دوچرخه‌سواری بدون کلاه ایمنی واقعا اشتباه است اما در کل طرح خوبی است و امیدوارم این طرح به شهرهای دیگر که نزدیک تهران هستند و شلوغ، هم برسد. برای مثال شهر کرج به دلیل اختلاف ارتفاع نسبتا کمتر آن در مرکز شهر و گسترش عرضی این شهر بسیار مستعد استفاده از این طرح است.»

بی‌دود یک سرویس وابسته یا خصوصی؟

سرویس اشتراک دوچرخه بی‌دود یک شرکت خصوصی است که با انعقاد قرارداد با شهرداری در حال حاضر در این زمینه فعالیت می‌کند، بنابراین کاربران نباید توقع رایگان بودن این خدمات و حتی قیمت‌های بسیار کم از این سرویس داشته باشند. این در حالی است که به گفته مدیران این شرکت، شهرداری هیچ کمک مالی یا لجستیکی به بی‌دود نکرده و در مقابل سهمی هم از بی‌دود ندارد اما

از توی گوشی دوچرخه پیدا کن

در ضمن بعضی از این قوانین درباره مسدود شدن حساب کاربری شماست. برای مثال اگر دوچرخه‌های بی‌دود را در زیرزمین یا پارکینگ‌های عمومی، حیاط شخصی، پارکینگ شخصی و داخل منزل پارک کنید، حساب کاربری شما برای همیشه مسدود خواهد شد. علاوه بر این فراموش کردن بستن قفل دوچرخه نیز حساب شما را مسدود خواهد کرد. در ضمن شما حق ندارید برای دوچرخه‌های بی‌دود که اشتراکی هستند، قفل شخصی بگذارید. در این صورت هم باید با حساب کاربری خودتان خداحافظی کنید. بعضی موارد هم امتیاز منفی برای حساب کاربری شما به دنبال خواهد داشت و در مقابل با انجام برخی کارها امتیاز مثبت دریافت می‌کنید. برای مثال اگر دوستان خود را به این برنامه دعوت کنید یا توسط دوستان‌تان دعوت شوید، امتیاز مثبت دریافت خواهید کرد، یا اگر احیانا توانستید این دوچرخه‌ها را در جایگاه مخصوص بی‌دود پارک کنید هم از امتیاز مثبت برخوردار خواهید شد اما پارک کردن دوچرخه در میدان، اتوبان و خیابان برای شما امتیاز منفی در پی خواهد داشت. حواستان به علائم راهنمایی و رانندگی هم باشد چون اگر پلیس دوچرخه را متوقف کند، امتیاز منفی می‌گیرد. اگر هرکدام از این موارد که تخطی از مقررات محسوب می‌شود را مشاهده کردید حتما اطلاع‌رسانی کنید یا حتی اگر دوچرخه‌ای خراب بود یا قفل نمی‌شد، به بی‌دود اطلاع بدهید چراکه در این صورت هم امتیاز مثبت دریافت خواهید کرد.

دوچرخه‌های خوابیده در پارکینگ شخصی؛ مهم‌ترین مشکل استفاده از آپ بی‌دود

اجرای این سیستم امتیازدهی مطمئنا اگر در بستر یک نرم‌افزار نبود، بسیار سخت می‌شد اما با برنامه به صورت آبی می‌توان امتیازها را مشاهده و حتی سریع‌تر از روش‌های سنتی به شکایت‌ها یا موارد خرابی رسیدگی کرد. مسلما کاربران نسبت به عملکرد این برنامه انتقاداتی دارند. آرش یکی از کاربران نرم‌افزار بی‌دود

برای استفاده از دوچرخه‌های بی‌دود باید از برنامه این دوچرخه‌ها استفاده کنید که اتفاقا کار کردن با این برنامه کار سختی هم نیست، حتی اگر یک کاربر حرفه‌ای در زمینه تکنولوژی و استفاده از آپ‌ها نیستید، می‌توانید به راحتی با این برنامه کار کنید. بی‌دود برای همه سیستم‌عامل‌های تلفن همراه قابل استفاده است و دسترسی به داندلود برنامه در سایت بی‌دود وجود دارد. حالا که برنامه را داندلود کردید باید در سیستم ثبت‌نام کنید. بعد از ثبت‌نام از طریق GPS نزدیک‌ترین دوچرخه به شما پیدا می‌شود و محل دقیق آن را روی نقشه نشان می‌دهد. حالا شما باید بعد از رسیدن به دوچرخه برای باز کردن قفل آن کد QR روی قفل یا فرمان را اسکن کنید. بعد از اینکه سفرتان تمام شد باید دوچرخه را در جای مناسبی پارک کرده و به صورت دستی آن را قفل کنید. موضوع جالب این دوچرخه‌های اشتراکی این است که شما می‌توانید هر جایی که خواستید آنها را رها کنید و لازم نیست به پارکینگ‌های مخصوص بی‌دود مراجعه کنید. علاوه بر همه این شرایط ثبت‌نام تنها زمانی موفقیت‌آمیز خواهد بود که کاربر قوانین و مقررات بی‌دود را قبول کند. کاربر برای ثبت‌نام در برنامه تایید می‌کند که ظرفیت انطباق با رفتار شهروندی بر اساس قانون برای استفاده از خدمات بی‌دود را دارد و همچنین باید بالای ۱۳ سال و کمتر از ۷۰ سال داشته باشد و از لحاظ جسمی دارای قدرت بدنی مناسب باشد. کاربری که دارای بیماری‌هایی مانند صرع، بیماری قلبی، فشار خون بالا، ضعف بینایی، اختلال در شنوایی و ناتوانی جسمی است یا تحت شرایط غیرطبیعی، استفاده از مواد مخدر و قرص‌های روانگردان، اختلال روانی متناوب و... است مجاز به ثبت‌نام و استفاده از خدمات بی‌دود نیست. همچنین خانم‌های باردار اجازه استفاده از خدمات بی‌دود را ندارند. با توجه به اصل حسن‌نیت، مسوولیت عدم صحت اطلاعات اعلام‌شده از سوی کاربر در زمان ثبت‌نام برعهده کاربر است و بی‌دود هیچ مسوولیتی در این زمینه ندارد.

است که می‌گوید: «خیلی وقت‌ها روی نقشه دوچرخه را اشتباه نشان می‌دهد، برای مثال دیروز اولین جایی که مراجعه کردم روی نقشه یک دوچرخه بود ولی وقتی رسیدم، نبود. بعد از تماس گفتند پشتیبانی دوچرخه را برده به پارکینگ بی‌دود. خوب طبعاً خوشایند نبود و وقت زیادی از من سر همین موضوع گرفته شد.» مهسا هم در این مورد تجربه مشابهی داشته و می‌گوید: «امروز برای اولین بار می‌خواستم از سرویس استفاده کنم. در نقشه ضلع غربی میدان هفت‌تیر به عنوان پارکینگ مشخص شده که من رفتم و متاسفانه هنوز راه نیفتاده بود. خوب بود که در نقشه ذکر می‌شد. بعد روی نقشه یک دوچرخه در خیابان بهار پیدا کردم و پیاده تا آنجا رفتم اما هر چه گشتم، تا چند متر این طرف و آن طرف خبری نبود! ای کاش گزینه‌ای در آپ بگذارید که وقتی کاربر به لوکیشن یک دوچرخه می‌رود و آنجا نیست بتواند سریع در سیستم ثبت‌نام کند.» امیر هم با مشکل مشابهی در برنامه مواجه شده و البته معتقد است باید پشتیبانی در این زمینه قوی‌تر عمل کند تا از سرتق و سوءاستفاده جلوگیری شود: «من شاید از قدیمی‌ترین کاربرهای بی‌دود باشم، اما بارها اتفاق افتاده روی نقشه دنبال دوچرخه کلی راه پیاده رفتم اما وقتی به آن نقطه رسیدم، متوجه شدم دوچرخه را داخل ساختمان یا منزل گذاشتند. این مساله در آینده ممکن است باعث نارضایتی کاربران دیگر هم بشود چون آدم‌های دزد و سودجو هم زیادند.»

متاسفانه این سوءاستفاده‌ها تنها به پارک کردن در منزل شخصی یا رها کردن دوچرخه در جای نامناسب محدود نمی‌شود و چند مورد از فروش این دوچرخه‌ها در سایت دیوار مشاهده شده است. کاربران زیادی با دیدن این دوچرخه‌ها بلافاصله متوجه شده و به پشتیبانی شرکت اطلاع داده‌اند. در واقع با یک رنگ کردن ساده می‌توانند این دوچرخه‌ها را بفروشند. البته بی‌دود اعلام کرده چند مورد با این موضوع را که کاربران گزارش داده‌اند به صورت کامل پیگیری کرده و مشکل مشابهی بعد از آن وجود نداشته است. ■